

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľa **M. P.**, podnikajúceho pod obchodným menom M.M., s miestom podnikania v Ž., IČO: X., zastúpeného JUDr. E. P., advokátkou so sídlom v Ž., proti odporkyni **A., a.s.**, so sídlom v B., IČO: X., **o zaplatenie 1 014,02 € s príslušenstvom**, vedenej na Okresnom súde Žiar nad Hronom pod sp. zn. 9 C 21/2011, o dovolaní odporkyne proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici z 21. júna 2012 sp. zn. 16 Co 12/2012 v spojení s opravným uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici z 25. júla 2012 sp. zn. 16 Co 12/2012, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie **o d m i e t a**.

Odporkyňa je povinná zaplatiť navrhovateľovi do 3 dní náhradu trov dovolacieho konania vo výške 69,04 € na účet JUDr. E. P., advokátky so sídlom v Ž..

O d ô v o d n e n i e

Navrhovateľ sa v konaní domáhal, aby odporkyni bola uložená povinnosť zaplatiť mu sumu 1 061,92 € spolu s 9 % úrokom z omeškania ročne od 3. marca 2009 do zaplatenia. Poukazoval na to, že s odporkyňou uzavrel 3. marca 2004 zmluvy o poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla. Išlo o poisťné zmluvy č. X., X., X., X., X., X., pričom každá z nich sa týkala iného motorového vozidla (T.). Keďže navrhovateľ nezaplatil riadne poisťné, došlo k zániku poistenia k 1. marcu 2006 (v prípade jedného z poistení k 1. máju 2006). Navrhovateľ, ktorý o zániku poistenia nemal vedomosť, platil odporkyni poisťné naďalej až do roku 2008. Keď potom odporkyňu požiadal o vrátenie plnenia poskytnutého bez právneho dôvodu, odporkyňa mu po započítaní vzájomnej pohľadávky poskytla 5. februára 2009 plnenie vo výške 3 357,83 €. Suma, ktorej sa domáhal v predmetnom občianskom súdnom konaní, predstavuje úrok z omeškania v prípade

šiestich poisťných zmlúv od 1. mája 2006 do 5. februára 2009 a v prípade siedmej zmluvy od 2. augusta 2006 do dňa zaplata sumy 3 357,83 €. Navrhovateľ vyčíslil ním požadovaný úrok z omeškania v prípade zmluvy č. X. vo výške 63,53 €, č. X. vo výške 117,10 €, č. X. vo výške 417,91 €, č. X. vo výške 73,47 €, č. X. vo výške 92,29 € a č. X. vo výške 297,62 €.

Okresný súd Žiar nad Hronom rozsudkom zo 14. apríla 2011 č.k. 9 C 21/2011-75 konanie zastavil v časti, ktorou sa navrhovateľ domáhal zaplata 47,90 € (v tejto časti navrhovateľ vzal návrh späť), a vo zvyšku návrh zamietol s odôvodnením, že bolo potrebné zohľadniť odporkyňou účinne vznesenú námietku premlčania a vziať na zreteľ, že premlčaním práva z hlavného záväzku sa premlčalo (§ 101 ods. 2 a § 107 ods. 1 Občianskeho zákonníka) aj právo akcesorickej povahy (na zaplata úroku z omeškania), ktorého sa navrhovateľ v danom konaní domáhal.

Proti zamietajúcejmu výroku uvedeného rozsudku podal navrhovateľ odvolanie. Krajský súd v Banskej Bystrici uznesením z 25. augusta 2011 sp. zn. 16 Co 212/2011 napadnutý výrok a tiež výrok o náhrade trov konania zrušil a vec v rozsahu zrušenia vrátil na ďalšie konanie. V odôvodnení uviedol, že v danom prípade nedošlo k premlčaniu, lebo nárok bol na súde uplatnený 30. decembra 2010 a trojročná premlčacia lehota podľa § 110 ods. 3 Občianskeho zákonníka sa nemôže vzťahovať na úrok z omeškania za peňažné plnenie poskytnuté navrhovateľom od 30. decembra 2007 do vrátenia plnenia odporkyňou.

Okresný súd Žiar nad Hronom rozsudkom z 24. novembra 2011 č.k. 9 C 21/2011-115 návrh zamietol s odôvodnením, že odporkyňa sa s vrátením bezdôvodného obohatenia dostala do omeškania za obdobie od 27. marca 2008, t.j. márnym uplynutím lehoty určenej navrhovateľom do 5. februára 2009, resp. 2. marca 2009, pričom vyčíslený úrok z omeškania za toto obdobie vo výške 47,90 € mu poskytla 1. februára 2011. Povinnosť vrátiť prijaté plnenie po zániku poistenia nie je ohraničené žiadnou lehotou upravenou zákonom, zmluvou alebo všeobecnými obchodnými podmienkami. Z ustanovenia § 11 ods. 4 zákona č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla (ďalej len „zákon č. 381/2001 Z.z.“) vyplýva, že odporkyňa bola povinná v lehote 15 dní po zániku poistenia vydať navrhovateľovi len doklad o škodovom priebehu poistenia zodpovednosti. Zo všeobecných obchodných podmienok nie je zrejmé, že v prípade zániku poistenia by mala byť vrátená zostávajúca časť poisťného v akejkoľvek určenej lehote. Pokiaľ teda nebol určený čas plnenia, bolo potrebné postupovať podľa § 563 Občianskeho

zákonníka, v zmysle ktorého ak čas na plnenie nebol dohodnutý alebo určený, je dlžník povinný splniť dlh prvého dňa po tom, čo veriteľ o plnenie požiadal. Odporkyňa na výzvu navrhovateľa plnila s omeškaním, ale za čas svojho omeškania dobrovoľne poskytla navrhovateľovi úrok vo výške 47,90 €. Súd prvého stupňa preto návrh zamietol ako nedôvodný. O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 O.s.p.

Na odvolanie navrhovateľa Krajský súd v Banskej Bystrici rozsudkom z 21. júna 2012 sp. zn. 16 Co 12/2012 napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa zmenil tak, že odporkyňa je povinná zaplatiť navrhovateľovi do 3 dní sumu 1 014,02 € a v tej istej lehote mu nahradiť trovy prvostupňového a odvolacieho konania. Odvolací súd v odôvodnení svojho rozhodnutia poukázal na to, že účastníkov konania vyzval, aby sa vyjadrili k možnosti posúdenia veci podľa iného ustanovenia, ktoré dosiaľ nebolo aplikované (§ 213 ods. 2 O.s.p.). Uviedol, že medzi účastníkmi nebolo sporné, že poistenie zaniklo preto, lebo navrhovateľ nezaplatil včas poistné. Sporné nebolo ani to, že navrhovateľ aj po zániku poistenia naďalej platil odporkyni poistné, lebo nevedel, že došlo k zániku poistenia. Napokon nebolo medzi nimi sporné ani to, že odporkyňa 5. februára 2009 vrátila navrhovateľovi 3 357,83 €, avšak bez úroku z omeškania. Navrhovateľ v návrhu na začatie konania predložil presnú špecifikáciu požadovaného úroku z omeškania, nezaplatením ktorého sa odporkyňa bezdôvodne obohatila, a po odrátaní odporkyňou poskytnutého plnenia v sume 47,90 € upravil výšku pôvodne požadovanej sumy na 1 014,02 €. Odvolací súd pri rozhodovaní aplikoval § 451 ods. 2, § 107 ods. 1 a 2, § 110 ods. 1 a 3, § 488, § 489, § 517 ods. 1 a 2, § 558 Občianskeho zákonníka, ako aj § 11 ods. 2, § 25 ods. 2 písm. a/ a b/ zákona č. 381/2001 Z.z. Konštatoval, že navrhovateľ konal v dobrej viere, že poistenie naďalej trvá, na druhej strane ale odporkyňa nesplnila svoju povinnosť oznámiť mu včas zánik poistenia; ak by odporkyňa túto povinnosť nezanedbala, nedošlo by k jej bezdôvodnému obohateniu. Navrhovateľom požadovaná suma zodpovedá úrokom z omeškania (§ 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka) vyčísleným z peňažného plnenia poskytnutého odporkyni po zániku poistenia a predstavuje jej bezdôvodné obohatenie. Správnosť vyčíslenia úroku z omeškania odporkyňa nespochybnila. Na námietku premlčania vznesenú odporkyňou nemal súd prvého stupňa prihliadnuť, lebo odporkyňa svojím podaním z 12. januára 2009 adresovaným navrhovateľovi svoj dlh uznala čo do dôvodov a výšky. Za uznanie dlhu možno považovať aj plnenie, ktoré poskytla navrhovateľovi 5. februára 2009. Lehoty na uplatnenie práva boli zachované, lebo návrh podal na súde 30. decembra 2010. Na právny vzťah vyplývajúci z bezdôvodného obohatenia sa právna úprava lehôt na plnenie dlhu a ani § 563 Občianskeho zákonníka nepoužije. Na posúdenie nároku navrhovateľa

nemalo vplyv, že vo výzve z 11. decembra 2008 neuplatňoval aj úroky z omeškania. Odporkyňa uznaním a plnením dlhu navrhovateľovi 5. februára 2009 (resp. 2. marca 2009) sa zbavila možnosti namietať premlčanie práva na vrátenie bezdôvodného obohatenia. Plnenie odporkyne vo výške 47,90 € bolo možné započítať len na nárok, ktorý bol od začiatku uplatnený dôvodne. Odvolací súd vzhľadom na to napadnutý rozsudok zmenil; o trovách konania rozhodol podľa § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p.

Uznesením z 25. júla 2012 sp. zn. 16 Co 12/2012 Krajský súd v Banskej Bystrici opravil výrok svojho vyššie uvedeného rozsudku o trovách prvostupňového konania.

Proti zmeňujúcemu rozsudku odvolacieho súdu v spojení s uznesením, ktorým bol tento rozsudok opravený, podala odporkyňa dovolanie, ktorým žiadala napadnutý rozsudok zrušiť a vec vrátiť odvolaciemu súdu na ďalšie konanie, resp. zmeniť tak, že návrh proti nej smerujúci v celom rozsahu zamietne. Uviedla, že postupom odvolacieho súdu jej bola odňatá možnosť pred súdom konať (§ 237 písm. f/ O.s.p.) v dôsledku porušenia zásady dvojinstančnosti konania. Súd prvého stupňa sa ani v jednom zo svojich rozhodnutí nevysporiadal s otázkou správnosti a dôvodnosti výšky uplatneného nároku a nevysporiadal sa ani s otázkou premlčania nároku v zmysle názoru vysloveného dovolacím súdom. Súd prvého stupňa návrh prvým rozsudkom zamietol v celom rozsahu z dôvodu premlčania práva, a to pre akcesoritu príslušenstva pohľadávky k istine a vôbec sa nezaoberal oprávnenosťou výšky nároku (R 29/1983). Ani v druhom rozsudku sa súd prvého stupňa nezaoberal výškou nároku a ani premlčaním práva na vrátenie bezdôvodného obohatenia, lebo návrh zamietol z dôvodu, že k omeškaniu vôbec nedošlo (R 27/1977). Tieto otázky – premlčanie, ako aj opodstatnenosť a výška nároku neboli teda súdom prvého stupňa vôbec riešené; k ich posúdeniu pristúpil až odvolací súd, ktorý mal ale za daného stavu napadnuté rozhodnutie zrušiť a vec vrátiť súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. Pokiaľ odvolací súd chcel posudzovať uplatnené nároky ako úžitky, bolo potrebné, aby sa aj súd prvého stupňa opätovne vysporiadal so vznesenou námietkou premlčania ako aj s ďalšími právnymi dôsledkami z toho vyplývajúcimi, najmä otázkou dobromyseľnosti. Súd prvého stupňa sa vysporiadal iba s otázkou tvrdeného úmyselného nadobudnutia bezdôvodného obohatenia, nie však s otázkou dobromyseľnosti odporkyne. Ani ďalšia otázka, ktorá mala pre rozhodnutie určujúci význam – uznanie práva na vydanie bezdôvodného obohatenia zo strany odporkyne, nebola súdom prvého stupňa preskúmaná a ani posúdená. Odporkyňa nemala možnosť vyjadriť sa k tejto otázke a zaujať k nej stanovisko. Z tohto hľadiska je rozhodnutie

odvolacieho súdu prekvapujúce. Za dôvod pre vyhovie dovolaniu odporkyňa uviedla tiež to, že napadnutý rozsudok odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.), lebo právne závery vyslovené v tomto rozsudku sa priečia ustálenej judikatúre (R 27/1977) a nezodpovedajú ani správne výkladu ustanovenia § 558 Občianskeho zákonníka o uznaní dlhu (R 38/2009). Odporkyňa vrátením poistného plnenia v žiadnom prípade neuznala dlh.

Navrhovateľ vo vyjadrení k dovolaniu poprel opodstatnenosť argumentácie, že odporkyňa bola v konaní odňatá možnosť pred súdom konať (§ 237 písm. f/ O.s.p.), resp. že napadnuté rozhodnutie je nepredvídateľné a odvolací súd porušil zásadu dvojinštančnosti konania. Žiadal dovolanie zamietnuť ako smerujúce proti vecne správne rozhodnutiu odvolacieho súdu; zároveň požiadal o náhradu trov konania.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) skúmal bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.), či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom.

Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo sa v občianskoprávnom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých občianskoprávny súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania pred občianskoprávnym súdom, vrátane dovolacieho konania (I. ÚS 4/2011).

Dovolanie možno podať iba ak to výslovne pripúšťa zákon (§ 236 ods. 1 O.s.p.). Občiansky súdny poriadok upravuje dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok, ktorý možno podať: 1. len proti právoplatným rozhodnutiam odvolacieho súdu výslovne uvedeným v zákone [viď § 238 O.s.p. (pokiaľ ide o rozsudok) a § 239 O.s.p. (pokiaľ ide o uznesenie)], alebo 2. len v prípade výskytu zákonom osobitne vymenovaných závažných procesných väd (viď § 237 O.s.p.).

1. V prejednávanej veci je dovolaním napadnutý (zmeňujúci) rozsudok odvolacieho súdu.

Podľa § 238 ods. 1 O.s.p. je dovolanie prípustné proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej. V zmysle § 238 ods. 2 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež proti rozsudku, v ktorom sa odvolací súd odchýlil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci. Podľa § 238 ods. 3 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol potvrdený rozsudok súdu prvého stupňa, ak odvolací súd vyslovil vo výroku svojho potvrdzujúceho rozsudku, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, alebo ak ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4 O.s.p. Podľa § 238 ods. 5 O.s.p. dovolanie nie je prípustné ani vo veciach, v ktorých bolo napadnuté právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšujúcom trojnásobok minimálnej mzdy a v obchodných veciach desaťnásobok minimálnej mzdy, pričom na príslušenstvo sa neprihliada. Ak je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky, dovolanie nie je prípustné, ak výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa prvej vety. Na určenie minimálnej mzdy je rozhodujúci deň podania návrhu na prvostupňovom súde.

Z hľadiska legislatívno-technického bol v § 238 O.s.p. zvolený taký spôsob vyjadrenia prípustnosti dovolania proti rozsudku odvolacieho súdu, so zreteľom na ktorý je zrejmé, že ustanovenie § 238 ods. 5 O.s.p. je [špeciálnym (v zmysle konkrétnejším)] ustanovením, ktorého aplikácia má v zmysle právneho princípu „lex specialis derogat legi generali“ prednosť pred (všeobecnejšími) ustanoveniami § 238 ods. 1 až 3 O.s.p. V nadväznosti na to treba konštatovať, že ak výška peňažného plnenia, o ktorom rozhodoval odvolací súd, neprekročila v určitej veci násobky minimálnej mzdy uvedené v § 238 ods. 5 O.s.p., je dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu neprípustné, i keď smeruje proti zmeňujúcemu rozsudku odvolacieho súdu (§ 238 ods. 1 O.s.p.).

V preskúmvanej veci bol návrh na začatie konania podaný 30. decembra 2010; v deň jeho podania určovalo výšku minimálnej mzdy ustanovenie § 1 písm. a/ nariadenia vlády č. 441/2009 Z.z., ktorým sa ustanovuje výška minimálnej mzdy. Podľa tohto ustanovenia minimálnu mzdu na rok 2010 predstavovala suma 307,70 €. Trojnásobok tejto sumy je 923,10 €.

Navrhovateľ sa v preskúmvanej veci domáhal zaplataenia celkovej sumy 1 014,02 €, ktorá je vyššia ako 923,10 €. Nemožno ale prehliadnuť, že požadovaná suma 1 014,02 € je súčtom navrhovateľom jednotlivo požadovaných čiastok, konkrétne 63,53 €, 117,10 €, 417,91 €, 73,47 €, 92,29 € a 297,62 €. V konaní nebolo sporné, že išlo o sumy, zaplataenia ktorých sa domáhal na samostatnom skutkovom základe. Podľa zhodných tvrdení navrhovateľa a odporkyne totiž uzavreli sedem samostatných poistných zmlúv, pričom každá z nich samostatne zakladala od iných zmlúv nezávislý právny vzťah majúci v každom z dohodnutých poistení väzbu na iné (odlišné) vozidlo. Z hľadiska prípustnosti dovolania odporkyne podľa § 238 ods. 1 a 5 O.s.p. nebola teda rozhodujúca výška súčtu jednotlivých plnení, ktoré požadoval navrhovateľ (1 014,02 €), ale to, či jednotlivé sumy, súčet ktorých tvorí navrhovateľom v konaní požadovanú sumu, sú samostatne (každá osobitne) vyššie alebo nižšie ako 923,10 €.

Keďže žiadna z odvolacím súdom priznaných čiastok samostatne neprevyšuje násobok relevantnej minimálnej mzdy (§ 238 ods. 5 O.s.p.), dovolací súd uzatvára, že dovolanie odporkyne – i keď smeruje proti zmeňujúcemu rozsudku odvolacieho súdu (§ 238 ods. 1 O.s.p.) – je v zmysle ustanovenia § 238 ods. 5 O.s.p. neprípustné.

2. Dovolanie odporkyne by vzhľadom na vyššie uvedené bolo procesne prípustné, iba ak v konaní došlo k niektorej z procesných väd uvedených v § 237 O.s.p. O vadu tejto povahy ide, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ nepodal sa návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom a g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát. Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa uvedeného ustanovenia nie je predmet konania významný; ak v konaní došlo k niektorej z väd vymenovaných v § 237 O.s.p., možno dovolaním napadnúť aj rozhodnutia, proti ktorým je inak dovolanie procesne neprípustné (viď napríklad R 117/1999 a R 34/1995). Pre záver o prípustnosti dovolania v zmysle § 237 O.s.p. nie je však významný subjektívny názor účastníka konania tvrdiaceho, že došlo k vade vymenovanej v tomto ustanovení; rozhodujúcim je záver (zistenie) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo.

Odporkyňa procesné vady konania v zmysle § 237 a/ až e/ a g/ O.s.p. netvrdila a ich existencia nevyšla v dovolacom konaní najavo. Prípustnosť jej dovolania preto z týchto ustanovení nevyplýva.

V dovolaní sa namieta, že postupom odvolacieho súdu bola odporkyni odňatá možnosť pred súdom konať. Odňatím možnosti konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p.) sa rozumie nesprávny, zákonu sa priečiaci postup súdu, ktorý má za následok znemožnenie realizácie tých procesných oprávnení účastníka konania, ktoré mu poskytuje Občiansky súdny poriadok. O procesnú vadu v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. ide najmä vtedy, ak súd v konaní postupoval v rozpore so zákonom, prípadne ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi a týmto postupom odňal účastníkovi konania jeho procesné práva [v zmysle § 18 O.s.p. majú účastníci v občianskom súdnom konaní rovnaké postavenie a súd je povinný zabezpečiť im rovnaké možnosti na uplatnenie ich práv – vid' napríklad právo vykonávať procesné úkony vo formách stanovených zákonom (§ 41 O.s.p.), nazerať do spisu a robiť si z neho výpisy (§ 44 O.s.p.), vyjadriť sa k návrhom na dôkazy a k všetkým vykonaným dôkazom, (§ 123 O.s.p.), byť predvolaní na súdne pojednávanie (§ 115 O.s.p.), na to, aby im bol rozsudok doručený do vlastných rúk (§ 158 ods. 2 O.s.p.)].

2.1. Dovolateľka odvolaciemu súdu vytýka, že jeho rozhodnutie bolo nepredvídateľné.

Na zabezpečenie práva účastníka konania na spravodlivú ochranu jeho práv priznáva Občiansky súdny poriadok účastníkovi občianskeho súdneho poriadku viaceré procesné oprávnenia. Takým právom je aj oprávnenie účastníka konania, ktoré vyplýva z § 213 ods. 2 O.s.p. Podľa tohto ustanovenia platí, že ak je odvolací súd toho názoru, že sa na vec vzťahuje ustanovenie právneho predpisu, ktoré pri doterajšom rozhodovaní veci nebolo použité a je pre rozhodnutie veci rozhodujúce, vyzve účastníkov konania, aby sa k možnému použitiu tohto ustanovenia vyjadrili.

Prekvapivé je rozhodnutie odvolacieho súdu „nečakane“ založené na iných právnych záveroch než rozhodnutie súdu prvého stupňa, resp. rozhodnutie z pohľadu výsledkov konania na súde prvého stupňa „nečakane“ založené nepredvídateľne na iných („nových“) dôvodoch, než na ktorých založil svoje rozhodnutie súd prvého stupňa, pričom účastník konania v danej procesnej situácii nemal možnosť namietat' správnosť „nového“ právneho názoru zaujatého až v dovolacom konaní. Treba dodať, že z § 213 ods. 2 O.s.p. nevyplýva, že

by odvolací súd bol pri postupe podľa tohto ustanovenia povinný do všetkých podrobností a dôsledkov vysvetliť všetky tie riešenia čiastkových otázok nastolených v konaní, so zreteľom na ktoré dospel predbežne k názoru, že sa na vec vzťahuje ustanovenie právneho predpisu dosiaľ nepoužité, avšak pre rozhodnutie veci rozhodujúce.

V danom prípade nemožno odvolaciemu súdu vytýkať, že nekonal tak, aby sa predišlo vydaniu nepredvídateľného alebo prekvapivého rozhodnutia. Zo spisu vyplýva, že odvolací súd postupoval podľa § 213 ods. 2 O.s.p. Oboch účastníkov tohto konania 16. marca 2012 písomne upovedomil o tom, že skutkové okolnosti, ktoré považoval za rozhodujúce súd prvého stupňa, mieni právne posúdiť podľa iných zákonných ustanovení. V spojení s tým ich vyzval, aby sa vyjadrili k novej aplikácii právnych predpisov, ktoré dosiaľ pri rozhodovaní neboli použité. V predmetnom upovedomení (viď bližšie č.l. 132 a 133 spisu) sa odvolací súd dotkol aj otázky premlčania a možnosti, že návrhom uplatnený nárok bude posudzovaný ako nárok z bezdôvodného obohatenia; priamo poukázal na § 458 Občianskeho zákonníka a tiež nemožnosť aplikácie § 563 Občianskeho zákonníka. Po postupe odvolacieho súdu podľa § 213 ods. 2 O.s.p. muselo byť účastníkom zrejmé, že odvolací súd zastáva názor, v zmysle ktorého navrhovateľom v konaní požadované sumy predstavujú „úžitky“ bezdôvodného obohatenia odporkyne a že dosiaľ nedošlo k premlčaniu návrhom uplatnených práv. Z výzvy odvolacieho súdu (č.l. 132 a 133 spisu) celkom zreteľne vyplýval tiež jeho názor, že odporkyňa v danom prípade nekonala dobromyseľne (úžitky je totiž ten, kto sa bezdôvodne obohatil, povinný vydať, iba ak nekonal dobromyseľne).

So zreteľom na vyššie uvedené nebolo rozhodnutie odvolacieho súdu vo vzťahu k rozhodnutiu súdu prvého stupňa ani prekvapujúce, ani nečakané. Odporkyňa musela očakávať a predvídať, ako rozhodne odvolací súd.

2.2. Odporkyňa ďalej namieta to, že odvolací súd porušil zásadu dvojinštančnosti konania. Tvrdí, že prvostupňový súd neposudzoval opodstatnenosť a výšku navrhovateľom uplatneného nároku, všetky aspekty premlčania práv uplatnených návrhom a ani to, či konaním odporkyne došlo k uznaniu dlhu. K tomuto posúdeniu pristúpil až odvolací súd.

Dovolací súd považuje za potrebné osobitne podčiarknuť, že tieto námietky odporkyne nemožno posudzovať izolovane od procesnej situácie, ktorá nastala v dôsledku postupu odvolacieho súdu podľa § 213 ods. 2 O.s.p. Pri vyhodnocovaní opodstatnenosti jej

argumentácie treba mať na zreteli právne účinky vyvolané upovedomením a výzvou odvolacieho súdu, ktorá je v spise založená na č.l. 132 a 133. Dovolací súd k tomu poznamenáva nasledovné:

Odporkyňa v písomnej reakcii na upovedomenie a výzvu odvolacieho súdu (č.l. 134 a 135 spisu) uviedla, že nevyhnutným predpokladom toho, aby odvolací súd mohol pri rozhodovaní pôvodne požadované plnenie (úroky z omeškania v zmysle § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka) považovať za úžitky (§ 458 ods. 2 Občianskeho zákonníka), je zmena návrhu v zmysle § 95 ods. 2 O.s.p. Dovolací súd sa s týmto názorom nestotožňuje. Už v návrhu na začatie konania navrhovateľ v potrebnom rozsahu opísal skutkový dej, z ktorého vyvodzoval opodstatnenosť nároku uplatneného návrhom (právne ho kvalifikoval tak, že mu ide o zaplatenie úrokov z omeškania). V súvislosti s tým treba uviesť, že účastník konania nie je povinný svoj nárok, ktorý uplatnil návrhom na začatie konania, právne posúdiť, a ak svoj nárok predsa len posúdi, súd tým nie je viazaný. Rozhodnutie R 30/2009, na ktoré poukazuje odporkyňa, sa na daný prípad nevzťahuje, lebo navrhovateľ samu podstatu toho, čo požadoval v čase rozhodovania odvolacieho súdu, nevyvodzoval „z úplne iných skutkových okolností“ (t.j. zo skutkových okolností odlišných od tých, ktoré uvádzal v návrhu na začatie konania).

Otázka premlčania práva na zaplatenie sumy, ktorej sa navrhovateľ v konaní domáhal, bola, i keď sčasti aj z iných hľadísk a tiež s odlišnými výsledkami, posudzovaná už na súde prvého stupňa. Predmetná otázka bola riešená aj v skoršom (zrušujúcom) rozhodnutí odvolacieho súdu a účastníci boli s náhľadmi odvolacieho súdu na riešenie otázky premlčania znovu oboznámení aj vo výzve podľa § 213 ods. 2 O.s.p. (viď č.l. 132 a 133 spisu). Treba dodať, že s názormi odvolacieho súdu o premlčaní práva navrhovateľa úzko súvisí tiež jeho názor, v zmysle ktorého odporkyňa uznala svoj dlh voči navrhovateľovi čo do dôvodu a výšky. Dovolací súd sa preto nestotožňuje s argumentáciou dovolateľky, že odvolací súd porušil princíp dvojinštančnosti občianskeho súdneho konania.

Námietka odporkyne o porušení zásady dvojinštančnosti občianskeho súdneho konania je neopodstatnená aj vo vzťahu k otázke dobromyseľnosti odporkyne ako toho, kto sa bezdôvodne obohatil (viď § 458 ods. 2 Občianskeho zákonníka). Za konanie odporkyne nedobromyseľné označil navrhovateľ jej postup už na súde prvého stupňa, konkrétne na pojednávaní 31. marca 2011, na ktorom odporkyňa zároveň poprela, že by z jej strany išlo

o úmyselné bezdôvodné obohacovanie sa. Skutkový dej, z ktorého odvolací súd vyvodil nedobromyseľnosť odporkyne, nebol v konaní sporný. Z obsahu odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu vyplýva, že súdu prvého stupňa bolo vytknuté len nesprávne právne (nie skutkové) posúdenie veci. Odvolací súd vychádzal z rovnakých dôkazov a skutkových zistení ako súd prvého stupňa. Odlišnosť oboch rozhodnutí nespočíva v odlišnosti záverov súdov z hľadiska skutkového základu veci; podstatou rozdielnosti týchto rozhodnutí sú odlišné právne závery. To však bez ďalšieho nezakladá procesnú vadu konania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p.

Vyššie uvedené sa vzťahuje aj k obdobne uplatnenej námietke odporkyne, že súd prvého stupňa sa ani v jednom zo svojich rozhodnutí nevysporiadal s otázkou správnosti a dôvodnosti výšky uplatneného nároku, lebo návrh zamietol prvým rozsudkom z dôvodu premlčania práva a druhým rozsudkom preto, lebo k omeškaniu vôbec nedošlo. Dovolací súd k tomu dodáva, že podľa právneho názoru odvolacieho súdu mala bezdôvodné obohatenie odporkyne predstavovať suma zodpovedajúca úroku z omeškania z poistného prijatého odporkyňou bez právneho titulu. Zo spisu nevyplýva, že by medzi účastníkmi bolo sporné, akú sumu prijala odporkyňa bez právneho titulu. Vzhľadom na túto nespornosť a tiež skutočnosť, že výška úroku z omeškania je stanovená priamo právnym predpisom, dospel dovolací súd k záveru o neopodstatnenosti aj tejto námietky odporkyne.

3. Pokiaľ sa v dovolaní namieta, že napadnutý rozsudok spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci, dovolací súd uvádza, že právne posúdenie veci súdmi nižších stupňov je síce relevantný dovolací dôvod, ktorým možno úspešne odôvodniť procesne prípustné dovolanie (viď § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.); nesprávne právne posúdenie veci súdmi nižších stupňov nezakladá však prípustnosť dovolania (viď R 54/2012 a tiež ďalšie rozhodnutia najvyššieho súdu, napríklad sp. zn. 1 Cdo 62/2010, 2 Cdo 97/2010, 3 Cdo 53/2011, 4 Cdo 68/2011, 5 Cdo 44/2011, 6 Cdo 41/2011).

4. Odporkyňa dovolaním napadla aj výrok rozsudku odvolacieho súdu o trovách konania. Tento výrok, i keď bol súčasťou rozsudku, má povahu uznesenia (§ 167 ods. 1 O.s.p). Dovolanie proti uzneseniu odvolacieho súdu o náhrade trov konania je ale v zmysle ustanovenia § 239 ods. 3 O.s.p. procesne neprípustné. Jeho prípustnosť by mohla založiť iba procesná vada konania v zmysle § 237 O.s.p. (viď R 117/1999), vada tejto povahy ale – ako už bolo uvedené – v dovolacom konaní nevyšla najavo.

5. Keďže prípustnosť dovolania odporkyne nemožno vyvodit' zo žiadneho ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku, najvyšší súd odmietol jej dovolanie podľa § 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p. ako smerujúce proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné. So zreteľom na odmietnutie dovolania (z procesných dôvodov) sa nezaoberal vecnou správnosťou napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu.

V dovolacom konaní úspešnému navrhovateľovi vzniklo právo na náhradu trov dovolacieho konania proti odporkyne, ktorá úspech nemala (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p.). Navrhovateľ podal návrh na rozhodnutie o priznaní náhrady trov dovolacieho konania (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 151 ods. 1 O.s.p.) a tieto aj vyčíslil.

Dovolací súd priznal navrhovateľovi náhradu trov dovolacieho konania spočívajúcu v odmene advokátky za jeden úkon právnej služby poskytnutej vypracovaním vyjadrenia k dovolaniu odporkyne [§ 14 ods. 1 písm. b/ vyhlášky č. 655/2004 Z.z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb (ďalej len „vyhláška“)]. Pokiaľ navrhovateľ požadoval priznanie náhrady aj za ďalší úkon – prevzatie a prípravu vecí, dovolací súd zohľadnil, že tá istá advokátka ho zastupovala už v konaní na súdoch nižších stupňov, a preto, zohľadňujúc doterajšiu prax dovolacieho súdu, mu náhradu trov zodpovedajúcu za tento úkon nepriznal. Základnú sadzbu tarifnej odmeny za zohľadnený úkon právnej služby určil podľa § 10 ods. 1 vyhlášky vo výške 61,41 €, čo s náhradou za miestne telekomunikačné výdavky a miestne prepravné vo výške jednej stotiny výpočtového základu podľa § 16 ods. 3 vyhlášky (7,63 €), predstavuje spolu 69,04 €.

Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 6. marca 2014

JUDr. Emil F r a n c i s c y, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: Klaudia Vrauková